

Marie-Louises baby (bilden) ligger som en kändolme i sin spjäsäng omgiven av leksaker som modeller för identifikation. På det sättet präglar vi alla in våra könsroller som blir som tvångströjor på våra personligheter. Om detta handlar två utställningar, Ulf Lauthers "Se upp för livet" på Kulturhuset och Marie-Louise de Geer Bergensträhles målning utställning på Galleri Heland.

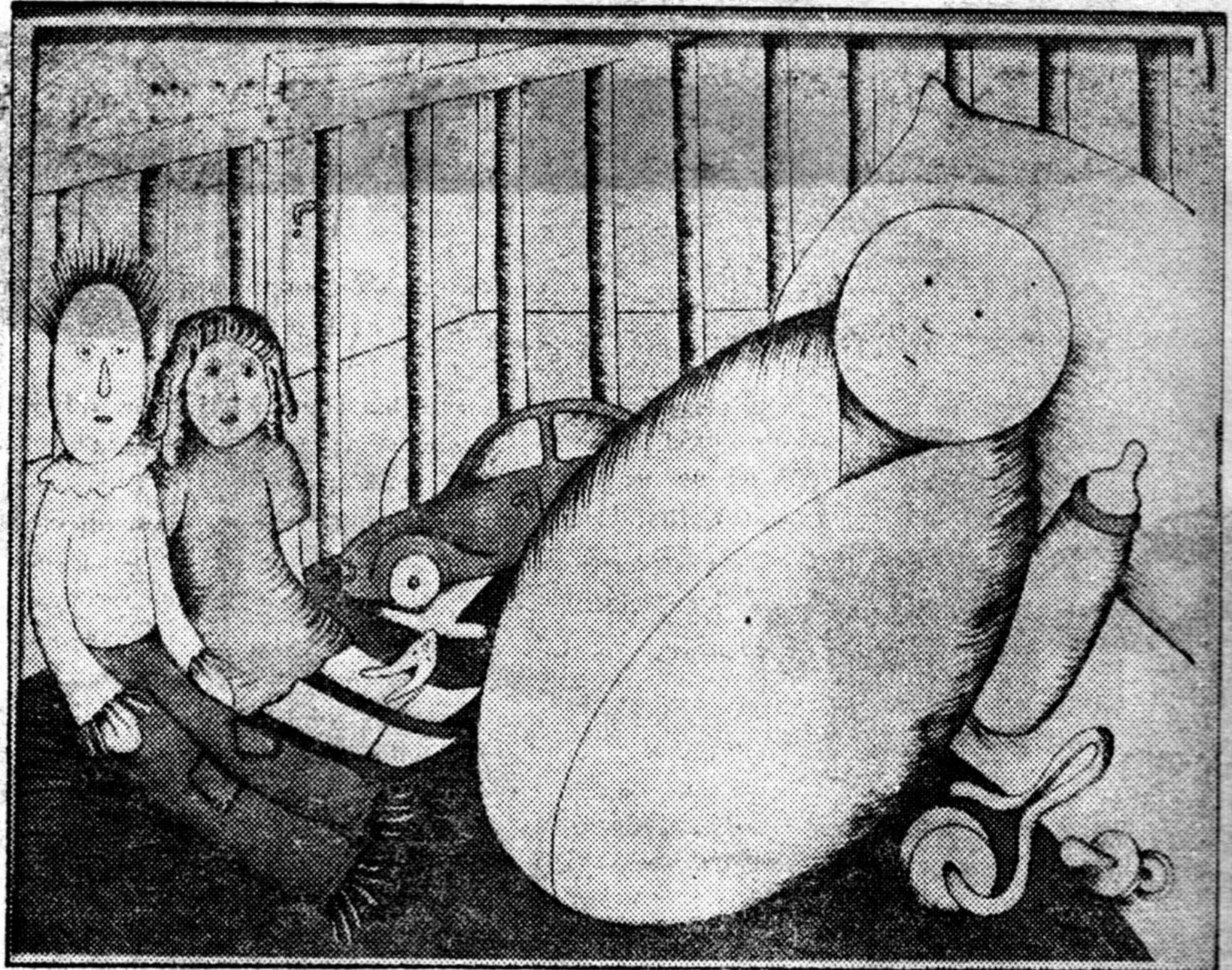
BENGT OLVANG anmäler

VI MANNISKOR heter en tidning. Den pekar ut slutmålet, ett icke mansdominerat samhälle. Det låter enkelt och följdriktigt. En dag spelar vi bara mänskliga roller — då finns inga skillnader mellan män och kvinnor, ingen diskriminering, inga förklädnader, inget dolt förtryck.

Så kanske också Ahlmark tänker sig. Han vill ju lagstifta bort könsrollerna.

I själva verket finns det ingenting så komplicerat och så sammanvävt med den samhälleliga strukturen som en mans- eller en kvinnoroll. Ingenting som kräver så sataniskt raffinerade och effektiva indoktrineringsmetoder — och därför heller ingenting som är svårare att lösa upp.

INTRESSANT nog finns det i Stockholm just nu två utställningar som tar sig före att

Upp till kamp mot arvsynden!

angripa detta problem: Ulf Lauthers, Gunnar Smolianskys, Arbete och Fritids m fl ljudbildspel "Se upp för livet" på Kulturhuset och Marie-Louise De Geer Bergensträhles målning utställning på Galleri Heland.

De är så olika som tänkas kan. Den ena arbetar med upplevelsesituationer i slutna rum, där diabilspjäsprojektioner, musik, dikter och inredningsdetaljer suggererar fram minnen och stämningar så att åskådaren ställs naken inför sitt eget jag.

"Bilder och musik samverkar för att skapa en så stark helhet som möjligt. I vissa rum är musiken en stämningsskapande ö, i andra dominerar bilden och i ytterligare andra bär bild och musik tillsammans fram idéerna."

DEN ANDRA utställningen visar bara tav-

Barnkalas med mondäna gäster

lor med en så naiv serietecknad form att man tror att man kommit på ett barnkalas med en smula mondäna gäster.

Men "Hello Baby" vet hur man tar nacktag på betraktaren. Hennes självutlämnande naivitet är försåtlig och överrumplande, faller på eget grepp.

Id några enkla streck och ett antal standardiserade Kalle Anka-figurer demaskerar hon våra dolda avsikter och inkapslade perversioner. Hela vårt undertryckta primärjag exploderar i de etikettsbrott som hennes tavlor utgör.

Marie-Louise skapar myter som just har till uppgift att sprätta upp myterna i vår vardagstillvaro. De är ett slags antisagor eller barnkammartavlor med funktionen att dra fram "stygg", "ohängda", absolut inte välartade barn.

Liksom Lauthers har hon för sig att den traditionella uppfostran kräver mer än den utvecklar. Ett genomgående tema i båda utställningarna är arvsyndet.

ROLLINPRÄGLINGEN och förhållandet barn-föräldrar är en ond cirkel, som oavbr-

tet skapar försvarslösa, ängsliga, trygghetsförstärkande barn och sterila, auktoritära, parasiterande föräldrar (jag menar föräldrar som suger ut sina barn på livskraft i stället för att ge dem livsmod).

Samtidigt föds det krig mellan män och kvinnor, som förpestar både privatliv och arbetsliv och som är den effektivaste söndra/härska-mekanism kapitalet äger när det gäller att behålla greppet om massorna.

Barnet som en klump

DE BADA konstnärerna kan framställa detta på lite olika sätt. Marie-Louise kan t ex rita upp en babysäng med barnet som en inlindad kändolme utan egenskaper och leksakerna som detaljerade modeller att identifiera sig med. Hela korvstoppningsideologin finns konkretiserad i en sådan bild.

Sättet att betrakta barnet som en klump, som fylls med innehåll efterhand som det blir kapabelt att ta emot men inte som en individ som kräver respekt och kärlek, är livsfarligt.

På andra av hennes bilder kan vi se barnet i rent självförsvar tejpar över munnar och ögon på dessa pratande, välförståndiga leksaker eller hur det, när det blivit vuxet, i sina dagdrömmar skär upp sina medlemmiska, pissar i tallrikarna och skiter förtryckarna rätt i ansiktet.

OM DET ÄR något Marie-Louise använder sina bilder till, så är det att demonstrera hur mycken aggressivitet, hat och ondska som denna syn på barnet som ting för med sig.

Lauthers å sin sida använder en hel del av sin suggestiva teknik till att visa att vår ängslan och otrygghet inte är medfödd utan inlärdd.

Rädslan för främlingar, för den stora, okända världen, för det motsatta könet, rädslan att inte klara sina uppgifter, att inte vara en "riktig" man eller en normal och lyckad människa, ja alla rädslor över huvud taget sprids av ängsliga föräldrar och skräja lärare, ökas

på av mobbande kamrater och vrids upp i crescendo av en vansinnigt profithungrig nöjesindustri.

HANS SCENBILDER och musikstycken har två poler eller två röstlägen. Dels ett våldsamt uppskruvat tempo med hotfulla, skrämmande toner och lismande, insmickrande, glansfulla bilder. Dels ett sublimalt lugn när naturen och människorna får vara sig själva.

Denna polaritet förstärker budskapet. Man blir mottaglig och lyssnande av de raka och enkla scenerna. Händelsefattigdomen i dem gör att man blir extremt känslig för råheten och cynismen i de upphetsande, "händelserika" scener som visar indoktrineringen. För det handlar om hur man gör en man till en man.

Det viktiga för Lauthers är att få oss att inse, känna inne i oss själva att den inlärda rädslan är grunden för inlärningen av alla sk positiva egenskaper, det som anses Manligt — men som egentligen är både självförtryck och förtryck av andra.

Får lägga på ett par kol

OM TJEJERNA i sina kvinnoutställningar och kvinnopjäser går till kamp med höjda röster och vassa armbågar, så vädjar Lauthers och hans kamrater i sin mansrollutställning till sensualismen och lyhördheten.

Att nå fram till ett riktigt liv tycks för en kille och en tjej vara två motsatta saker: Den superaktive måste dämpa sig och den genompassiva får lägga på ett par kol.

Men gemensamt måste vi angripa grunden för hela detta deformationssystem. Både Lauthers och De Geer Bergensträhle gör det som terapeuter. De blottlägger mekanismerna och visar oss vårt inre. Men insikterna måste organiseras och bli en kraft som välter både skolbänkar, porrklubbar och vansinniga uppfostrare.